

Rettsøkonomi - JUS4121- 4. år – V 2015

Program for alle kurs, med litteraturhenvisninger til Eide/Stavang:

Rettsøkonomi

Enkelte justeringer av programmet kan bli foretatt i løpet av kursperioden.

FØRSTE DOBBELTTIME

1. Virkninger av plikter

Forklar hvordan pris og omsatt mengde av en vare forandrer seg i en modell for et fullkomment marked når bedriftene som produserer varen

(a) blir pålagt strengere regler for arbeidsmiljøet;

(b) må levere et nytt eksemplar av varen ved mangel.

Hvordan fordeles fordeler og ulemper av disse regelendringene?

Hva betyr helningen på tilbuds- og etterspørselskurvene for disse spørsmål

Litteratur: Avsn. 3.3, 3.4.4, 3.5, 4.3, 16.4.

2. Virkninger av redusert garantitid

I aviscommentarene til et forslag til et EU-direktiv om å harmonisere garantitiden for varige kapitalvarer til 2 år (ned fra 5 i Norge) synes det å være full enighet om at forbrukerne vil lide hvis forslaget blir vedtatt. Enig?

Litteratur: Som for oppgave 1.

3. Diskuter følgende sitat, men anta for enkelhets skyld at det er spørsmål om en avgift pr. enhet og ikke merverdiavgift:

”Jeg vil heller ikke unnlate å nevne en liten morsomhet når det gjelder avgiftsfrihet for omsetning av brukte ting. Forkjemperne for denne plan har blant annet skjøvet forbrukerne foran seg og påstått at gjennom bortfall av merverdiavgiften ville forbrukerne av brukte varer kunne få disse billigere, fordi de slipper å betale merverdiavgift. Men denne påstand har jo intet i realitetenes verden å gjøre. Prisen på brukte ting vil selvsagt av selgeren settes så høyt som det er mulig, og det er prisen på tilsvarende nye varer, avgift inklusive, som er avgjørende for hvor høyt prisen kan settes. Oppgir staten sitt krav på merverdiavgift, så vil ikke dette redusere forbrukerprisen, men 1/6 av det selgerne brutto kan presse ut av kjøperne vil gå i bruktvarehandlernes lommer istedenfor i statskassen. For forbrukerne er det selvsagt revnende likegyldig om pengene som de må ut med, tar den ene eller den andre veien.”

(Bergen Banks kvartalsskrift nr. 4, 1982, s. 188)

Under hvilke forutsetninger om markedet vil resonnementet være korrekt?

Litteratur: Avsn. 3.3-3.5

4. Transaksjonskostnader

Hvilke transaksjonskostnader oppstår i forbindelse med omsetning av (i) boliger, (ii) juridiske tjenester, (iii) legetjenester? Diskuter lovregulering som bidrar/kan bidra til å senke transaksjonskostnadene på disse områder. Bør alle tiltak som kan redusere transaksjonskostnadene iverksettes? Gi eksempler på institusjoner som kan ha oppstått som konsekvens av høye transaksjonskostnader.

Litteratur: Kap 6 (De nevnte sektorer er ikke eksplisitt behandlet.)

ANNEN DOBBELTTIME

5. Advokatråd til klienter I

Anta at du som advokat blir kontaktet av Peder Ås som mener at Marte Kirkerud skylder ham 100 000 kroner. Etter å ha sett på saken, regner du det som sikkert at det ikke kan reises tvil om selve beløpet og at sannsynligheten for å vinne frem er 70 prosent. Marte Kirkerud har ved sin advokat fått opplyst at saken nok står ganske svakt, og at hun ikke kan regne med mer enn 30 prosent sannsynlighet for å vinne frem i rettes. Men beløpet vil med sikkerhet bli fastsatt til 90 000 kroner. Sakskostnadene vil bli 7000 kroner for hver av partene. Begge parter får dessuten beskjed om at forhandlingskostnadene i forbindelse med et eventuelt forlik vil beløpe seg til 6000 kroner for hver av dem. Partene har full informasjon om hvilke forutsetninger den annen part legger til grunn. Partene stiller seg ikke prinsipielt uvillige til å vurdere et forlik.

(a) Hva vil et akseptabelt forlik for Peder Ås kunne gå ut på?

(b) Vil du som advokat for Peder Ås anbefale forlik?

(c) Hvor lavt kan Marte Kirkeruds anslag for domstolens beløpsfastsettelse være uten at forlik blir umulig?

Litteratur: Kap 21.

6. Advokatråd til klienter II

Anta at Peder Ås har mottatt et krav på 10 000 kroner som han antar at saksøker, Marte Kirkerud vil ha sannsynligheten 0,5 for å få rettens medhold i. Anta videre at han anslår Marte Kirkeruds sakskostnader til 6000 kroner og sine egne til 8000 kroner, og at det ikke er andre kostnader forbundet med saken enn disse. Anta at Marte Kirkerud har samme oppfatning som Peder Ås om sannsynlighet og beløp. Hva vil du som advokat for Marte Kirkerud anbefale? Hvilken betydning har forhandlingskostnadene for spørsmålet om forhandlinger vil finne sted?

Litteratur: Kap 21.

7. Transaksjonskostnader og avtaleinngåelser

Hvilke konsekvenser kan transaksjonskostnader ha for avtaleinngåelser? Kan det være en fordel for den ene part frivillig å gi den annen part opplysninger som den annen part kan dra nytte av i forhandlingene?

Litteratur: Kap. 6, 15, 17.5, 21.2.4.

TREDJE DOBBELTTIME

8. Almenprevensjon

(i) Hvordan vil skjerpet straff for kjøp av narkotika påvirke pris og omsatt mengde av stoffet?

(ii) Hvordan vil gratis stoff til de helt avhengige stoffmisbrukere påvirke pris og omsatt mengde av et narkotisk stoff?

(iii) Hvilke virkninger kan høyere bevilgninger til politiet få for pris og omsatt mengde av heroin i en storby?

Litteratur: Kap. 22, særlig 22.4

9. Optimal mengde lovbrudd

Gjør rede for hvordan et overordnet ønske om å minimalisere de samlede samfunnsøkonomiske kostnader forbundet med kriminalitet fører til en optimal mengde lovbrudd.

Litteratur: Kap. 22, særlig 22.6

10. Optimal grad av rettssikkerhet

Gjør rede for hvordan et overordnet ønske om å minimalisere summen av kostnadene ved manglende rettssikkerhet og kostnadene ved å skape rettssikkerhet fører til en optimal grad av rettssikkerhet.

Litteratur: Som for oppg. 9 (analog analyse, ikke direkte behandlet i Eide/Stavang)

FJERDE DOBBELTTIME

11. Optimal utslippsavgift

Hvorfor vil en høyere eller lavere utlippsavgift enn den optimale gi høyere eller lavere utslipp enn det samfunnsøkonomisk ønskelige?

Litteratur: Avsn. 25.1.3

12. Fordeling av belastning av bruk av forskjellige virkemidler

Drøft hvordan belastningen av bruk av forskjellige virkemidler på miljøområdet fordeles på grupper av aktører.

Litteratur: Avsn. 25.4

13. Den bedrøvelige vitenskap

Sosialøkonomi (samfunnsøkonomi) er kalt ”den bedrøvelige vitenskap” (”the dismal science”).

Rettsøkonomi, som anvender sosialøkonomiske metoder, kan gis samme karakteristikk. Betegnelsen henspiller gjerne på forskjellige faglige konklusjoner som innebærer at enkelte problemer i samfunnet i en viss forstand ikke skal løses: forurensninger skal ikke fjernes fullt ut, kriminaliteten skal ikke elimineres, justismord skal finne sted o.s.v. Forklar hvorfor faget leder til slike resultater, og illustrer med ett eller flere eksempler. Er det faget som er bedrøvelig, eller er det virkeligheten?

Litteratur: Avsn. 12.3, 22.6, 24.2

***

Eksamensoppgaver og sensorveiledninger for rettsøkonomi på forskjellige nivåer finnes på

<http://folk.uio.no/erlinge/studenter.html>